

Primi: 06.12.23.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON
OPĆINSKI SUD U ŠIROKOM BRIJEGU
Broj: 64 0 P 061671 22 P 2
Široki Brijeg, 01.12.2023.. godine

Općinski sud u Širokom Brijegu, sutkinja Radmila Mandić, u pravnoj stvari tužitelja LAGER d.o.o. Posušje, Južna obilaznica b.b., zastupanog po punomoćniku Damiru Ćoriću, odvjetniku iz Posušja, protiv tuženih 1. Centar za istraživačko novinarstvo (CIN), ul- Gabele Moreno Locatelli br. 11., Sarajevo., 2. Aladin Abdagić, glavni odgovorni urednik, na adresi prvotuzenog, Renata Radić, autor, na adresi prvotuzenog, svi zastupani po Zajedničkoj advokatskoj kancelariji Jasmir Muratović, Tanja Hadžagić i Ilvana Bijedić, iz Sarajeva, radi klevete i naknade štete, vsp. 4.000,00 KM, nakon glavne rasprave održane i zaključene dana 30.10.2023. godine, dana 29.11.2023. godine donio je:

P R E S U D U

OBAVEZUJU SE tuženi, tužitelju, na ime naknade štete zbog učinjene klevete, solidarno isplatiti iznos od 4.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana utuženja pa do isplate, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom izvršenja.

Tuženi se obvezuju da uvod i izreku ove presude, nakon njene pravomoćnosti, objave na portalu na istom mjestu i položaju na portalu na kojem su objavljeni sporni članci: članak pod naslovom "Lagerovanje koncesija" objavljen dana 31.03.2021. godine, te člana pod naslovom „Lagerova roba s greškom“ objavljen dana 05.04.2021. godine, u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe.

Nalaže se tuženiku da ukloni članke objavljene na web portalu www.cin.ba.

Obavezuje se tuženi, tužitelju, nadoknaditi troškove postupka u iznosu od 952 .00 KM a sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Tužitelj u tužbi od 24.06.2021. godine navodi kako je na web portalu tuženika, pod nazivom www.cin.ba, kao izdavača, dana 31.03.2021. godine, od strane drugo-tuzenog kao glavnog urednika i treće-tuzenog kao autora, koji su odgovorni sukladno čl. 6. Zakona o zaštiti od klevete, objavljen je članak pod naslovom "Lagerovanje koncesija" te da je dana 05.04.2021. godine objavljen drugi članak pod naslovom "Lagerova roba s greškom". Ističe kako je prednje navedenim člancima izneseno više neistinitih tvrdnji kojima je nanesena šteta, na temelju klevete, ugledu kao i poslovnim interesima tužitelja. Tužitelj smatra kako konotacija spomenutih tekstova, odnosno članaka karakterizira

tužitelja kao koruptivno gospodarsko društvo koje se bavi nezakonitim i prijevornim radnjama, premda navodi iz istih nisu činjenično provjereni, niti utemeljeni pa stoga tuženik čini klevetu u pravnom smislu zbog neprofesionalnog postupanja. Tužitelj, nadalje, citira članak "Lagerova roba s greškom" od 05.04.2021. godine: "Ovaj gospodarstvenik je platio novi stroj, ali mu je dobavljač "Lager" iz Posušja isporučio drobilicu sastavljenu od starih dijelova koja se brzo počela kvariti. Tada je umjesto nove "Tesabove" drobilice kamena, vrijedne skoro 800.000,00 KM, dobio mašinu sastavljenu od starih dijelova koja se počela kvariti petnaestak dana kasnije. Pozivajući se na citirani članak, tužitelj obrazlaže kako je isti činjenično nepotkrijepljen, a što potvrđuje i sami proizvođač, kao i CE certifikat proizvođača, kojima se stroj smatra proizvedenim danom montiranja od strane ovlaštenog subjekta tj. da je proizveden 2015. godine, kada je montiran, zbog čega je stav tuženika u pogledu prednjeg apsolutno neutemeljen. Također, navodi kako drobilica nije bila pravilno korištena, što je upravo razlog zbog kojeg je i došlo do kvara, a ne starost drobilice, a što potvrđuje i ovlašteni inženjer proizvođača pri posjeti postrojenja 2016. godine, a da je, također, da je tužitelj, kao savjesna ugovorna strana, vršio sve servisne popravke, bez odlaganja, premda kvarovi nisu bili uzrokovani starošću stroja, već je tužitelj drobilicu koristio za mljevenje abrazivnog materijala, iako drobilica uopće nije za to namijenjena. Tuženici se, u spornom tekstu, pozivaju na mišljenje vještaka iz sudskog postupka u kojemu se utvrđuje starost stroja i njegovih pojedinih komponenti, ističući kako je "isporučio drobilicu od starih dijelova koja se brzo počela kvariti", premda taj postupak još uvijek nije pravomoćno dovršen, stvarajući time negativnu sliku o tužitelju u javnosti kršeći načelo pretpostavke nevinosti te tužitelj smatra kako se odluka na taj način prejudicira stvar.

Nadalje, tužitelj se poziva na sljedeće navode iz spornog teksta: "Novinari Centra za istraživačko novinarstvo (CIN) su otkrili da je "Lager" slično uradio i u Rudniku mrkog uglja "Đurđevik", prodavši mu za tri milijuna maraka bager sa zamijenjenim motorom. I "Elektroprivredi Bosne i Hercegovine" (EPBiH) je najmanje triput pokušao prodati neodgovarajuće mašine." Tužitelj je mišljenja kako tuženici ovakvim izjavama impliciraju da je tužitelj počinio djela koja su zakonom inkriminirana kao kaznena djela, premda tako što nije utvrđeno pravomoćnom odlukom suda ili bilo kojeg drugog ovlaštenog tijela. U pogledu isporuke bagera u RMU Đurđevik, u spornom tekstu se bez ikakvih dokaza implicira da je isporučen neodgovarajući bager rudniku, i pri tom se navodi citat: „Znači najmanje dvije te stavke nisu originalne i ne podudaraju se sa originalnim bagerom koji se proizvodi u firmi Hyundai“ kako je naveo bivši direktor Rudnika, Jasmin Rahimić. Opovrgavajući prednje, tužitelj tvrdi kako je spomenuti bager uredno isporučen i zaprimljen te se i danas nalazi u rudniku i radi bez zastoja. Bager je modificiran, od strane certificirane tvrtke HELB koja takve poslove radi u cijeloj Europi, jer se radi o bageru na elektro pogon koji se ne proizvodi serijski, već se isključivo radi po narudžbi za svakog konkretnog kupca. U konkretnom slučaju je u pitanju elektro bager Hyundai koji je bio isporučen sa svim potrebnim certifikatima te samo netko tko ne poznaje proizvodni proces takvih strojeva može izreći navode iz spornog teksta koji se odnose na isti. Tužitelj, nadalje, iz teksta tuženika izdvaja i podnaslov „Neuspjeli pokušaji podvale“, gdje se insinuiru da je Lager: "prepravljao ...kataloge, dopisujući podatke o strojevima koji nisu bili u originalnoj ponudi kako bi odgovorili na uvjete tendera. Formulacijom "pokušaj podvale" pokušava se tužitelja prikazati kao osobu koja činjenjem koruptivnih djela nastoji poslovati sa kupcima i na taj način se terminom

„pokušaji podvale” želi predstaviti da je tužitelj počinio određena kaznena djela, iako to predstavlja prekoračenje prava na iznošenje vrijednosnog suda. U vezi navedenih okolnosti je pokrenut i istražni postupak od strane tužiteljstva, zbog čega tuženikovi navodi, ponovno, idu ka prejudiciranju sudske odluke, premda postupak nije pravomoćno okončan.

Za tužitelja je, također, sporan i dio teksta u kojem se navodi da je EPBiH koja je za rudnik „Đurđevik“ nabavljala rovokopač sa kašikom, minimalne zapremine 1 m³ za 300.000,00 KM, kojom prilikom je „Lager” dostavio katalog proizvoda koji je bio prepravljen pa ga EP BiH nije prihvatila te se u dodatnoj provjeri utvrdilo da su u ponudi bili navedeni netočni podaci o činjenici da je kašiku bagera proizveo Hyundai, a pored toga se utvrdilo kako bager koji se nudio na tenderu nije stroj novije generacije, niti je predviđen za rad sa dubinskom kašikom za teške uvjete rada. U tekstu je još navedeno kako je, još jedne prilike, Lager pokušao prodati EPBiH bager, ovaj put sa kašikom zapremine 2,4 kubika, namijenjen za rudnik mrkog uglja Kakanj, ali je provjerom utvrđeno da bager, uistinu, jest proizveo Hyundai, međutim ne i kašiku. Tužitelj ističe da je sukladno odobrenju proizvođača bagera, nudio odgovarajuće strojeve i njihove komponente te dostavljao validnu dokumentaciju koja potvrđuje nuđene tehničke specifikacije te se tekstom tuženika činjenice izvlače iz konteksta kako bi se narušio njegov poslovni ugled i kredibilitet.

Tekst se nastavlja proizvoljnim navodom „Godinu dana ranije u rudniku uglja „Kreka“ odbili su preuzeti i platiti čistač traka, vrijednosti 1,7 milijuna KM jer ih Lager nije isporučio u skladu sa tenderskim zahtjevima - nije dostavio tehničku dokumentaciju niti omogućio pregled opreme ili prisustvo završnom ispitivanju u tvornici.“

Tužitelj ističe da novinari nisu u skladu sa pravilima novinarske struke i etike utvrdili sve relevantne činjenice već su javnosti dali jednostran prikaz koji nema kvalitetu objektivne informacije.

Tužitelj ističe da ispunio sve uvjete kao savjesna ugovorna stranka te je cjenovno bio najpovoljniji, dostavio je sredstva osiguranja za ozbiljnost ponude i uredno izvršenje ugovora, dao garancije na ispravnost i raspoloživost, da bi u konačnici isporučio strojeve. U konkretnom slučaju jedino je šteta nanesena tužitelju, neutemeljenom naplatom bankarskih garancija za dobro izvršenje posla, u iznosu od otprilike 150.000,00 KM, iako je ispunio sve tenderom tražene uvjete i isporučio bagere u skladište Rudnika.

Nadalje je tuženici u članku „Lagerovanje koncesija“, objavljenom 31.03.2021. navode kako je firma Lager iz Posušja pogodovanjem vlasti dobila koncesiju za eksploataciju prirodnih dobara u BiH. Koristeći termin „pogodovanje“ navodi se javnost na zaključak o mogućem počinjenju kaznenih djela od strane tužitelja u oblasti gospodarstva, iako glede toga nije donesena nikakva odluka nadležnih tijela, niti je pokrenut bilo kakav postupak. U tekstu se spominje i ime vlasnika Bašića te se navodi da je planirao od ovog posla ostvariti godišnju zaradu od 4 milijuna KM „kopanjem kamena” u Posušju te kopanjem mrkog uglja u Sanskom Mostu, kao i radom vjetroelektrana u Tomislavgradu. Smatraju kako spominjanje imena gospodina Bašića nije potrebno, jer nije on taj koji ostvaruje prihode, već društvo Lager d.o.o. u okviru registrirane djelatnosti ostvaruje prihode i izvršava svoje obveze.

U spornom tekstu je, također, navedeno kako dokumentacija pokazuje da su institucije vlasti pogodovala Lageru pri dodjeli poslova, da je firma neke od poslova dobila iako nije ispunjavala uvjete pa su joj tako, primjerice, u USK umanjene koncesijske naknade, a u

ŽZH odobrena odgoda plaćanja. Tuženici, koristeći se terminom "pogodovanje" ne daju konkretne dokaze do kakvog pogodovanja vlasti je zapravo došlo te koje uvjete tužitelj nije ispunio, već samo proizvoljno izvode zaključke, a namjerno se izostavlja činjenica da je tužitelj uplatio koncesijsku naknadu za eksploataciju mrkog uglja u Sanskom Mostu u iznosu od 500.000,00 KM, bez da je eksploatirao ili prodao i jednu tonu. Tužitelj u svoju obranu ističe da je u ZHK-u, uistinu, odobrena odgoda plaćanja putem Aneksa na ugovor zbog djelomično nezakonite odredbe iz temeljnog Ugovora o koncesiji, dok iz spornoga teksta i korištenja termina pogodovanje tuženici stvaraju sliku tužitelja u javnosti kao društva koje je sklono nezakonitim radnjama.

Prema tužiteljevom mišljenju sporan je i dio teksta u kojem se navodi: „Iako je obećavao mnogo, ne plaća koncesijske naknade redovno – umjesto milijun KM koliko je trebalo uplatiti do sada, u budžete je legla tek polovina tog novca. Dva kamenoloma ne rade, iz rudnika je iskopana manja količina uglja, a vjetroelektranu nije ni počeo graditi.“ Vezano za prednje, tužitelj u tužbi ističe da za kamenolom na lokalitetu Osoje nikada nije dobio konačnu eksploatacijsku dozvolu, zbog (ne) rada nadležnih tijela pa stoga naknade nije morao ni plaćati, a glede kamenoloma Bosiljna, tužitelj ističe kako uslijed nametnutih sudskih postupaka, sporosti rada nadležnih tijela te fizičke nemogućnosti pristupa lokalitetu nije mogao započeti sa eksploatacijom.

Tužitelj se poziva i na dio teksta pod naslovom "Nelegalan iskop na Osoju", gdje se opetovano iznose neistiniti navodi, premda je tužitelj, temeljem Ugovora o istraživanju mineralne sirovine, ostvarivao pravo na istraživanje na navedenom lokalitetu te su mu potom priznate i obračunate istražene količine sirovina, i to temeljem odluke nadležnog Ministarstva, koje su bile temelj za potpisivanje Ugovora o eksploataciji, iz čega nedvojbeno proizlazi kako mu je priznato pravo na eksploataciju, a što je u suprotnosti s navodima rudarskog inspektora čije izjave sporni tekst prenosi. Važno je naglasiti da korištenjem termina „nelegalan iskop“ tuženik stvara vještačku konstrukciju koja se može podvesti pod kaznena djela iz oblasti gospodarskog kriminala, iako ne postoji nikakva sudska odluka o prednjem i ne radi se o vrijednosnom sudu, već o činjenicama koje su podložne dokazivanju.

Nadalje u podnaslovu „Pravobranilac protiv ugovora“ na isti način kao i prethodno tužitelj se predstavlja kao društvo koje mimo Zakona pribavlja koncesije, odnosno kojem se pogoduje, bez navođenja bilo kakvih dokaza o takvim tvrdnjama. Izneseni stavovi oko koncesije, vezani za rudnik uglja u Sanskom Mostu, ne odgovaraju stvarnosti, budući da tuženiku ništa nije poklonjeno, već je tužitelj nakon potpisanog Ugovora uplatio 500.000,00 KM akontacije, a što je, nesporno, presedan u BiH pa zbog svega tužitelj ističe da su navodi o bilo kakvim povoljnim naknadama navođeni, isključivo, u cilju difamacije tužitelja u javnosti.

Zatim, navodi iz spornog teksta u kome se prezentira odnos između Aleksandra Hrkaća, Mirsada Durić i Milenka Bašić, kao i činjenica odustajanja od ugovora, jednostrani su te su neistinito prikazani, iz razloga što je Lager, kao pravna osoba, bio u ugovornom odnosu sa rudnikom, iz kojeg odnosa su proizišla potraživanja tužitelja prema tuženiku i to tako što je tužitelj izvršavao svoje ugovorne obveze, a što je potvrđeno i pravomoćnom presudom OS u Bihaću, kojom je presuđen tužbeni zahtjev u visini od 8.098,634,84 KM. Zbog činjenice objavljivanja spornih tekstova tužitelju je nanesena značajna šteta, iz razloga što se zbog tih natpisa njegovom poslovanju pripisuju stanovita koruptivna djela, a ipak se radi o gospodarskom društvu sa širokim krugom kupaca i poslovnih partnera u

BiH, kao i inozemstvu. Stoga su, ovakvim natpisima, značajno narušeni ugled, ali i poslovni interesi tužitelja.

Prilikom iznošenja neistina na račun tužitelja, tuženici nisu pružili niti jedan dokaz, nego samo iznose paušalne teze te izvlače iz konteksta dijelove pojedinih dokumenata kojima nastoje opravdati vlastite neistinite navode, pri tome ispuštajući iz vida da su odluke vezane za tužitelja donesene od strane nadležnih tijela ili sudova i da su prošle kontrolu viših instanci, kao i da je svaka stranka koja je imala pravni interes imala mogućnost pobijanja spornih odluka, ali niti jedna odluka nije pobijena. Dakle, tuženi žele prikazati tužitelja u javnosti kao koruptivno društvo koje ima pomoć od aktera izvršne i drugih vlasti.

Tužitelj ne osporava pravo trećih osoba da raspravljaju o eventualnim nepravilnostima u radu javne vlasti, ali ne može dopustiti da se šteti njegovom ugledu, pogotovo bez utemeljenja u stvarnim činjenicama i dokazima, javno ostavlja dojam da je tužitelj sklon koruptivnom djelovanju, te smatra da su tuženici iznesenim tvrdnjama nanijeli štetu tužitelju identificirajući ga trećim osobama kao koruptivno nastrojeno, čime su doveli do toga da su navedene podatke prenijeli i drugi mediji u BiH. Zbog svega naprijed navedeno tužitelj je izložen brojnim anonimnim porukama i negativnim komentarima, objavljenim na raznim internetskim portalima, čime se dodatno narušava ugled tužitelja, zbog čega se tužitelj dana 07.04.2021. godine obratio tuženom sa demantijem i zahtjevom za uklanjanje spornog teksta „Lagerova roba s greškom te dana 09.04.2021. godine, sa demantijem i zahtjevom za uklanjanje teksta „Lagerovanje koncesija, što je tuženi odbio učiniti.

Tuženi su u odgovoru na tužbu osporavali mjesnu nadležnost Općinskog suda u Širokom Brijegu, budući prvo-tuženi ima sjedište, a i drugo i treće tuženi imaju prebivalište u Sarajevu, koji prigovor je sud usvojio te se oglasio mjesno nenadležni. Prednju odluku je Županijski sud ukinuo i vratio spis na postupanje Općinskom sudu u Širokom Brijegu.

Tuženi osporavaju osnov i visinu tužbenog zahtjeva. U odgovoru ističu da su točni navodi da je prvo-tuženi na Web portalu dana 31.03.2021. godine objavio članak „Lagerovanje konceija“ drugo-tuženog kao glavnog urednika i treće-tuženog kao autor, a dana 05.04.2021. godine članak „Lagerova roba s greškom“, ali napominju da ti tekstovi ne predstavljaju klevetničko izražavanje propisano čl. 6. Zakona o kleveti F BiH, osvrnuvši se na svaku od točaka tužbe.

Vezano za članak „Lagerova roba s greškom“ od 05.04.2021. godine, u kojem tužitelj tvrdi kako su navodi u vezi isporuke drobilice neutemeljeni, tuženi naglašavaju da se radi o drobilici „Tesab“, čija vrijednost iznosi 800.000,00 KM, a koju je Ante Zeko, u svojstvu ZZ društva „Paloč“ d.o.o. kupio od tužitelja, uz naglasak da je Paloč d.o.o. namjeravao kupiti novu mašinu, a dobio je mašinu sastavljenu od starih dijelova. U tekstu se navodi da je umjesto ugovorene žute drobilice isporučena drobilica bijele boje, što tužitelj uopće i ne spori, a napominje se da su drobilice za kamen standardno žute boje te da tužitelj ne spori da drobilica nije imala utisnutu godinu proizvodnje na šasiji. Navedena drobilica vještačena je od strane društva „Ekspertiza“ d.o.o. Sarajevo, koje društvo je u zaključku navelo da se ne radi o drobilici iz 2015. godine, nego o drobilici koja je sastavljena iz dijelova: reduktori na gusjeničnim lančanicima proizvedeni 2008 godine, hidraulični motor 2011. godine, a glavna pogonska jedinica 2010 godine. Carinske prijave o stroju datiraju iz 2011. godine u predmetu Općinskog suda u Sarajevu

broj 65 0 Ps 624872 17 Ps. Evidentno je kako su time samo preneseni navodi iz citiranog nalaza i mišljenja prema kojemu drobilica nije proizvedena 2015. godine.

U navedenom tekstu se ističe da je tužitelj slično uradio i u Rudniku mrkog uglja „Đurđevik“, prodavši mu za 3 milijuna maraka bager sa zamijenjenim motorom, a i Elektroprivredi BiH je najmanje 3 puta pokušavao prodati neodgovarajuće strojeve.

Tuženi, također, naglašavaju kako u predmetnom članku niti nigdje nisu naveli da je tužitelj počinio bilo kakvo kazneno djelo, štoviše da sam tužitelj ističe da je stroj modificirao u dogovoru sa društvom „Hyundai“.

Nadalje, ističe da ne postoje klevetnički navodi jer je treće-tužena izvršila uvid u dokumentaciju rudnika „Đurđevik“ te je, posjetivši rudnik, obavila razgovor sa direktorom Jasminom Rahimićem a istražila je i da Kantonalno tužiteljstvo vodi istragu u svezi prodaje predmetne mašine rudniku i da su joj sve prednje navedene informacije kao profesionalcu poslužile da na web stranici prvo-tuženika plasira sporni članak.

U odgovoru se navodi da tuženi raspolažu dokumentacijom koja potvrđuje istinitost navoda, kao što je Ugovor o javnoj nabavci u kojem je označen rok isporuke 180 dana, a koji nije ispoštovan (Ugovor od 06.11.2014 godine, a što je konstatirano da je isporuka bila 23.07.2015 godine zapisnikom, dakle sa zakašnjenjem od preko 2,5 mjeseci), Zapisnik o konačnom preuzimanju opreme broj 21-5695/15 od 23.07.2015. godine, Zapisnik o tehničkom pregledu hidrauličnog bagera Hyundai sa čeonom kašikom minimalne zapremnine 6,5 m³ broj 21-6152/15 od 24.08.2015. godine. Kao dokaz svojih navoda tuženici izdvajaju i odgovor Rudnika Mrkog uglja Đurevik na zahtjev prvo-tuženog za slobodan pristup informacijama u pogledu kupljenih strojeva.

U svezi navoda o klevetničkom pisanju situacije u rudniku Mrkog uglja „Đurđevik“, u kome je navedeno da su prepravljani katalozi, dopisivani podaci o strojevima koji nisu u originalnoj ponudi, sve kako bi odgovorili na uvjete tendera, ističe se da ni to nisu klevetnički navodi kako to tužitelj opisuje u tužbi, budući su tuženi preuzeli i objavili službene i javno dostupne dokumentacije Ureda za razmatranje Žalbi BiH. Rješenja su donesena po žalbama tužitelja jer im je ugovorni organ JP Elektroprivreda BiH d.o.o. odbio ponude na tenderima.

Vežano za navode iz članka „Lagerovanje koncesija“ tužitelju je sporan izraz „pogodovanje“ koji tuženi koriste te smatra da javnost može navesti na zaključke o činjenju kaznenih djela tužitelja. Tuženici obrazlažu u odgovoru da taj termin koriste zbog metodološkog pristupa sačinjavanju predmetnog teksta i upravo su istraživačkim novinarstvom došli su do informacije da je u određenim postupcima oko dodjele koncesije dolazilo do mijenjanja ili umanjenja koncesijskih naknada i sličnih postupaka.

Nadalje se u odgovoru ističe kako tužitelj, citirajući navode teksta „Nelegalan iskop u Osoju“ i „Pravobranitelj protiv ugovora“ ne obrazlaže koji dio teksta je po njemu klevetnički, niti prilaže bilo kakav dokaz za to.

Glede dijela teksta kojim se prezentira odnosu između Aleksandra Hrkaća, Mirsada Durića i Milenka Bašića tuženi ističu da su informacije prikupljali direktno od ovih osoba te da su, također, izvršili analizu relevantne dokumentacije, na temelju čega su sačinili članak.

Tuženi ne spore da su tužitelji poslali dva demantija, i to demanti od 07.04.2021. godine i od 09.04.2021. godine, ali ističe se da isti sadrže upute prvo-tuženom kako treba napisati predmetne tekstove, a nipošto ne sadrže i dokaze da sadržaj dvaju članka nije istinit, stoga tuženi takvo obraćanje ne smatraju demantijem, nego pritiskom na tužene.

Stav je tuženih kako njihovo izvještavanje ne predstavlja klevetničko izražavanje, nego iznošenje informacija koje su točne i objektivne (čl. 7. st. 2. Zakona o zaštiti od klevete) koju tuženi ne osporava. S obzirom na činjenicu da se radi o društvu koje se bavi nabavkom strojeva, a i da evidentno postoji javni interes o radu istog, mediji imaju dužnost obavještavanja javnosti o svim bitnim informacijama koje se tiču poslovanja društva, a javnost ima pravo na dostupnost takvim informacijama.

Tuženi naglašavaju da za postojanje klevete moraju kumulativno biti ispunjeni slijedeći uvjeti: objavljivanje neistinitog sadržaja, šteta po fizičku ili pravnu osobu, namjera ili određeni stupanj nepažnje, identifikacija osobe kojoj se šteta nanosi, da se izražavanje o nekome učini dostupnim trećim osobama. Tvrdi se da ovim člancima nije iznesen neistinit sadržaj, jer je korištena službena dokumentacija iz javnih institucija, a izvršene su i dodatne provjere. Također se navodi da su novinari prvo-tuženog u više navrata pokušavali obaviti razgovor sa predstavnicima tužitelja, ali bezuspješno te su čak i verbalno napadnuti, a navedene prilike im je fizički bilo zabranjeno snimanje kadrova ispred društva „Lager“ d.o.o. Posušje. Dakle, novinari su pokušali na sve zakonski dopuštene načine dobiti informaciju od tužitelja, prije objave članaka, ali im nije pružena mogućnost da čuju i drugu stranu.

Tuženici smatraju kako niti jednim dostavljenim dokazom, niti činjeničnim navodom, ne mogu utvrditi što bi to točno trebalo predstavljati klevetu te zbog toga, kao i svega naprijed iznesenog u odgovoru na tužbu predlažu sudu da tužbeni zahtjev odbije.

U dokaznom postupku izvedeni su dokazi uvidom i čitanjem u: Ispis članka tuženih "Lagerova roba s greškom", Ispis članka tuženih "Lagerovanje koncesija", Ugovor o koncesiji br. KU 054/2015 s priložima, Ugovor o koncesiji za eksploataciju građevnog kamena na ležištu "Osoje", Ugovor o koncesiji za istraživanje građevnog kamena na ležištu "Osoje", Zapisnik o reviziji elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi AG kamena na ležištu "Osoje"- Posušje, Ugovor o koncesiji za eksploataciju AG kamena na lokalitetu "Bosiljna", Aneks 1 na Ugovor o koncesiji za eksploataciju AG kamena na lokalitetu "Bosiljna", Pravno mišljenje – odvjetnik Igor Markotić od 22.02.2021. godine, Informacija o koncesijskim naknadama za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina Min.gospodarstva ZE-DO kantona, Rješenje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša ŽZH vezano za kamenolom Osoje, Procjena ispravnosti postupaka vezanih za tehnički aspekt učešća na raspisanom tenderu za prodaju građevinske mašine Hyundai s priložima – stalni sudski vještak Zlatan Čučić, Presuda Kant.suda u Bihaću u predmetu broj: 17 0 Ps 047132 21 Pž od 14.01.2021. god., Ugovor o javnoj nabavci roba između tužitelja i RMU Đurđevik br. 2015/14 od 06.11.2014.god., Zapisnik o konačnom preuzimanju opreme (elektro bagera Hyundai) br. 21-5695/15 od 23.07.2015.god., Izjava proizvođača Hyundai od 13.11.2020. godine s prijevodom ovlaštenog sudskog tumača, CE certifikat proizvođača Tesab s prijevodom ovlaštenog sudskog tumača, Potvrda proizvođača Tesab s prijevodom ovlaštenog sudskog tumača, Izvješće proizvođača o stanju i radu drobilice Tesab, Demanti članka "Lagerova roba s greškom" od 07.04.2021. god., Demanti članka "Lagerovanje koncesija" od 09.04.2021.god., Presuda Županijskog suda u Širokom Brijegu, u predmetu broj: 64 0 K 043201 22 Kžk 2 od 09.05.2023. godine, Presuda Kantonalnog suda u Sarajevu, u predmetu broj: 65 0 Ps 624872 22 Pž od 22.02.2023. godine (predmet: "Paloč"), Žalba odvjetničkog ureda Đorđe Jugović od 13.01.2023.

godine, na prvostupanjsku presudu u parničnom predmetu broj: 65 0 Ps 855959 20 Ps (predmet: "RU Gračanica"), Izvještaj o izvršenom vještačenju mobilnog drobilnog postrojenja Tesab 1012 T u odnosu na zadatke definirane rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 624872 17 Ps od 30.04.2020. godine sve sa priložima, sačinjen od strane Expertiza doo Sarajevo, Odgovor na dodatna pitanja u odnosu na Izvještaj o izvršenom vještačenju mobilnog drobilnog postrojenja Tesab 1012 T u odnosu na zadatke definirane rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 624872 17 Ps broj 23-02/20 od 16.09.2020. godine, sve sa priložima, sačinjen od strane Expertiza doo Sarajevo, Ugovor o javnoj nabavci roba zaključen između JP Elektroprivreda BiH dd Sarajevo, ZD Rudnik mrkog uglja Banovići i Lager doo Posušje zaveden pod brojem 7205/14 za Lager doo Posušje dana 07.11.2014. godine i pod brojem 2015/14 za JP Elektroprivreda BiH dd Sarajevo, ZD Rudnik mrkog uglja Banovići dana 6.11.2014. godine, Zapisnik o konačnom preuzimanju opreme broj 21-5695/15 od 23.07.2015. godine, Zapisnik o tehničkom pregledu hidrauličnog bagera Hyundai sa čeonom kašikom minimalne zapremine 6,5 m³ broj 21-6152/15 od 24.08.2015. godine, Zahtjev za slobodan pristup informacijama upućen Rudniku mrkog uglja „Đurđevik“ doo Đurđevik od strane III-tuženog ispred I-tuženog od 25.09.2020. godine i 14.10.2020. godine, Rješenje Ureda za Razmatranje žalbi broj JN2-03-07-1-690-8/17 od 27.07.2017. godine, Rješenje Ureda za Razmatranje žalbi broj JN2-03-07-1-1218-8/17 od 07.12.2017. godine, Rješenje Ureda za Razmatranje žalbi broj JN2-03-07-1-259-10/18 od 26.04.2018. godine, Odgovor na tužbu privrednog društva „Lager“ doo Posušje iz predmeta koji se vodio pred Općinskim sudom Široki Brijeg broj 64 0 Ps 054437 20 Ps, tužitelja EP BIH ZP Rudnici Kreka doo Tuzla, Ispis presude Općinskog suda u Širokom Brijegu broj : 65 0 Ps 053086 19 Ps od 02.02.2021. godine, uvid u spis Općinskog suda u Širokom Brijegu broj 65 0 Ps 053086 19 Ps, Videosnimak verbalnog i fizičkog napada na III-tuženu i fotografa Dženata Drekovića ispred privrednog društva „Lager“ doo Posušje od 01.09.2020. godine, Print screen elektronske korespondencije između III-tužene Renate Radić-Dragić i zakosnog zastupnika tužitelja gospodina Dragana Stipića od 01. i 02.09.2020. godine, Printscreen neodgovorene poruke koju je III-tužena uputila zakonskom zastupniku tužitelja od 24.03.2021. godine, Mišljenje Kantonalnog Pravobranilaštva Bihać broj M-100/15 od 21.09.2015. godine, Mišljenje Kantonalnog Pravobranilaštva Bihać broj M-117/15 od 21.10.2015. godine, Presuda Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 624872 17 Ps od 11.07.2022. godine, Presuda Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 855959 20 Ps od 12.12.2022. godine, Ispis presude Županijskog suda u Širokom Brijegu kojom je sud nepravomoćno osudio bivšeg ministara prostornog uređenja ZHK Ivana Topića i direktoricu firme „Lager“ iz Posušja Dubravku Bašić na zatvorske kazne od 10 i 8 mjeseci zbog zloupotrebe položaja ili ovlasti. „Lager“ je novčano kažnjen sa 5.000 KM, Transkript intervjuja kojeg je III-tužena obavila sa bivšim ministrom Ministarstva privrede USK Vid Šantić od 12.03.2021. godine, Izvod iz optužnice protiv Milenka Bašića i Dragana Stipića zbog krivičnog djela podmićivanja funkcionera radi dodjele određenih dozvola bez odgovarajućih uslova, iz R Hrvatske.

Saslušani su : zakonski zastupnik tužitelja Branko Martića, zakonski zastupnik i glavni odgovorni urednik tuženika, Aladin Abdagić, i autora spornih tekstova Renate Radić Nikić, odnosno tuženika pod dva i pod tri, kao parničnih stranka i konačno dokaz saslušanjem svjedok Dženata Drekovića.

Temeljem izvršene analize svih izvedenih dokaza, savjesno i brižljivo, analizirajući svaki dokaz posebno, kao i u njihovoj međusobnoj svezi, odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga (čl. 7 Zakona o parničnom postupku F BiH, Službene novine F BiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – u daljnjem tekstu ZPP)

Uvidom u Ispise članaka tuženih „Lagerovanje koncesija“ i „Lagerova roba s greškom“, kao i ostalu materijalnu dokumentaciju u spisu vidljivo je kako među parničnim strankama nije sporno da je svaki od članaka pobrojanih u tužbi objavljeni na web stranici www.cin.ba dana 31.03.2021. godine i 05.04.2021. godine od strane tuženika . Među strankama je sporna interpretacija pojedinačnih postupaka tužitelja te postoji li kleveta u konkretnom slučaju ili su navodi spornih članaka vjerodostojni.

Branko Martić, zakonski zastupnik tužitelja, saslušan kao parnična stranka, prilikom ispitivanja od strane punomoćnika tužitelja, odgovarajući na postavljena pitanja ističe kako je bio uključen u poslove isporuke strojeva kupcima, te mu je poznato kako je društvu Paloč d.o.o. isporučena nova drobilica proizvođača Tesab tip 10 12. Nadalje, u svom iskazu navodi kako je svaki šaraf bio nov te premda su neki dijelovi uvezeni ranije, isto su bili novi. Vrlo često dolazi do brkanja godine proizvodnje sa pojmom novi ili stari proizvod, odnosno događa se da roba stoji više godina u skladištu dok ne bude prodana, međutim, i dalje se smatra novom, s obzirom na činjenicu da je ista neiskorištena. Glede naprijed navedenog stroja tvrdi kako se isti nije učestalo kvario te da je do kvarova, isključivo, došlo zbog činjenice da se sa strojem nepravilno rukovalo i da je kroz stroj uvlačen pretvrd materijal, ali da je svejedno firma Lager izvršila popravak, i to u relativno kratkom roku, iako to nisu bili dužni učiniti prema garancijskoj politici proizvođača. Naglašava kako je predmetna drobilica predviđena za mljevenje krečnjaka, na što je kupac i upozoren, međutim, istim je mljeven kamen eruptivac koji je nekoliko puta tvrdi od krečnjaka.

Glede isporuke elektro bagera u rudnik Đurđevik navodi kako su tom rudniku prodali više bagera, a među njima je jedino sporan elektro bager. Ističe kako je bager koji je bio isporučen original, ali s obzirom da ne postoji originalni bager na električni pogon postoje ovlaštene firme koje u bager nadograđuju elektromotor, umjesto dizelskog motora, a sve se to čini na zahtjev kupca. Istaknuo je da je važno naglasiti kako su rudarske komisije firme koje daju ateste pregledale i dale suglasnost, a da je predmetni bager prodati prije 5 godina, a tvrdi da radi i dan danas. Također, naglašava kako je njihova ponuda bila mnogo jeftinija ponuda konkurencije, čiji su bageri često bili podložni kvarovima.

Nadalje u svom iskazu navodi kako Hyundai pravi samo određeni broj korpi, a budući da je rudnik po Tenderu tražio drugačiju korpu nego je Hyundai imao, Lager je ponudio tu korpu iz domaće tvornice koja proizvodi korpe u Ljubuškom (internacional Ljubuški) i to onakvu kakva je odgovarala rudniku, a za što naravno ima i suglasnost društva Hyundai. Drugi su konkurenti nudili korpe koje se prave u Turskoj, Italiji i drugim zemljama u inozemstvu, i to je u redu, a kad se zamjena vrši posredstvom domaćeg proizvođača to se naziva kriminalom. Smatra kako je greška njihovog pravnika što nije dao poseban katalog od Internacional Ljubuški.

Na pitanje punomoćnika tužitelja jesu li, u konačnici, isporučeni čistači traka u rudnik Kreka-Tuzla, zakonski zastupnik tužitelja odgovara potvrdno te ističe da su bila dva bagera u pitanju, različite boje traka, jedna je bila svjetlije, a druga tamnije boje, zbog čega su opet bili prozvani od strane novinara za krivotvorenje, iako su bageri bili

isporučeni te su u funkciji i danas. Moguće da je i konkurencija krivac, a ne nužno novinari, međutim, važno je istaknuti kako, po mišljenju zakonskog zastupnika tužitelja, novinari pišu bez prethodnih provjera, a pogotovo kuća CEN, koju smatra respektabilnom. Na pitanje kojim ga se pita o njegovom mišljenju o spornom tekstu „Lagerovanje koncesija“, odgovara kako mu je poznato da je, ne tako davno, završen sudski spor, okončanjem kojeg su vlasnica Dubravka Bašić i ministar Ivan Topićem, pravomoćno oslobođeni. Poznato mu je da nikakvih pogodovanja nije bilo, nego su čak imali i otežan tretman zbog novinskih nastupa. U iskazu je istaknuo, također, da bi htio da novinari budu prisutni kada, u budućnosti, budu tražili neku koncesiju, kako bi mogli vidjeti koliko zapravo cjelokupna procedura traje te da se nekada papirologija rješava godinama. Glede Ugovora o izvođenju radova, potpisanog između Lagera, odnosno Milenka Bašića sa Aleksandrom Hrkačem i Mirsadom Đurićem, ističe kako su potomje navedena dva gospodina otkupila rudnik u Sanskom mostu te su sa certifikatima došli u lager kako bi Lager za njih radio iskop i prijevoz. Zakonski zastupnik tužitelja ističe kako je Lager, uz njihovu kontrolu, napravio iskop i prijevoz, u vrijednosti od cca. 8.000.000,00 KM, da bi oni, potom, proglasili stečaj rudnika, s ciljem izbjegavanja plaćanja duga Lageru. Budući da je proglašen stečaj, raspisan je novi natječaj za koncesiju, gdje se Lager, jedini, javio po uvjetima natječaja, nakon čega su dobili koncesiju, ali uz uvjet da se avansno uplati 500.000,00 KM, što se nikada prije nije tražilo ni od koga drugoga.

Punomoćnik tuženika nije imao pitanja za zakonskog zastupnika tužitelja, međutim, u cijelosti je prigovorio iskazu istog, s obzirom da on u svom iskazu niti jednim navodom nije istaknuo kojim to dijelom teksta tuženici kriminaliziraju tužitelja kao privredno društvo, a niti koju od fizičkih osoba. Ističe kako iz iskaza nije moguće utvrditi što bi to točno bila kleveta u konkretnom slučaju, budući da je sve što je zakonski zastupnik tužitelja rekao navedeno i u jednomu, i u drugom tekstu. Tako, primjerice, ističe da je u tekstu preneseno kako je punomoćnik Lager izjavio da se strojevi sastavljaju od ranije nekorištenih dijelova strojeva (Tesab stroj sa početka iskaza), zbog čega nije jasno što je kleveta, ukoliko su navodi iz oba teksta potkrijepljeni materijalnim dokazima koji u predmetnom postupku ni na koji način nisu opovrgnuti, nisi su predloženi dokazi koji opovrgavaju sadržaj javnih isprava i dokumentacije iz sudskih postupaka koji su navedeni u odgovoru na tužbu. Zbog prednjeg, iskaz zakonskog zastupnika smatraju nerelevantnim, obzirom da nijedna sporna činjenica iz tužbe i iz postupka nije rasvijetljena.

Saslušanjem zakonskog zastupnika tuženika, Aladina Abdagića utvrđeno je kako isti radi na poziciji glavnog i odgovornog urednika Centra za istraživačko novinarstvo, te mu je, kao uredniku, obveza da s novinarima uređuje tekstove, prati da se obavljaju svi profesionalni standardi tijekom rada i da odobrava uređene tekstove na objavu.

Odgovarajući na pitanje punomoćnika tuženika kojim ga pita koja je bila njegova poslovna uloga u vezi spornih tekstova od 31.03.2021. godine i 05.04.2021. godine, a koji su predmet ovog postupka, odgovara kako je tijekom novinarskog istraživanja ove priče urednički tim, koji uz njega čine kolegica Mirjana Popović, zamjenica urednika, zajedno sa novinarkom Renatom Radić Dragić, sudjelovao u izradi predmetnih tekstova, i to na način da, kada novinari i urednici završe svoj dio posla, tekst ide u daljnju proceduru. Navodi kako u tekstu moraju biti navedeni svi izvori za sve što se u tekstu

navodilo, mora biti zadovoljen standard kontaktiranja druge strane, a tekst ne smije sadržavati epitete kao što su kriminalac lopov i tome slično. Tako pripremljen tekst potom ide na provjeru svih činjenica koje su istom navedene, a koju provjeru vrši osoba koja je zadužena za taj posao. U skladu sa navedenim se može izvesti zaključak kako će navodi u tekstu u konačnici biti još jedanput uspoređeni sa materijalom dokumentacijom koja je tijekom istraživanja prikupljena, potom će se izvršiti njihova verifikacija, usporedit će se i transkripti obavljenih intervjua kako bi se mogli ukloniti bilo kakvih zaključci u tekstu, bilo novinara, bilo urednika i tako se uređen tekst na kraju još jedanput šalje uredniku na njegovu konačno odobrenje, nakon čega se priprema za objavu.

Budući da ga je punomoćnik tuženog zamolio da razjasni što podrazumijeva proces u kojem se otklanjaju zaključci autora ili koga drugoga, zakonski zastupnik tuženog odgovara kako je nužno provjeriti da se svi navodi u tekstu stave u pravilan kontekst, u skladu sa cjelokupnom dokumentacijom koja je prikupljena od nadležnih institucija, i iz sudskih postupaka, tenderske dokumentacije i slično, a za koju se mora dokazati njena istinitost i pobrinuti se da s tim bude upoznat i drugi akter iz priče. Isti, također, navodi kako su kroz postupak provjere prošla i dva sporna teksta.

U svom iskazu je naveo kako su tuženici zaprimili dva dopisa koji su bili naslovljeni kao demanti, međutim, po svom sadržaju nisu nimalo nalikovali demantiju, iz razloga što se nije izdvojio dio teksta koji nije točan kako bi se isti opovrgnuo te se ispravili netočni navodi u njemu.

Odgovarajući na pitanje punomoćnika tužitelja, na koji način su obavještavali tužitelja o sadržaju spornih tekstova, odgovorio je kako se tijekom provođenja istraživanja niti jedno istraživanje ne može izvršiti, a da se ne učini maksimum napora u pravcu kontaktiranja druge strane, u ovom slučaju tužitelja, što je i ovaj put učinjeno mail-om, telefonom i ličnim kontaktom u više navrata, ali je tužitelj odbijao ili odgađao bilo kakvu izjavu ili kontakt, osim što su nakon objave dali jednu izjavu preko punomoćnika. Činjenicu da je tužitelj društvu Paloč isporučio drobilicu sastavljenu od starih dijelova a kako je naveo da odobrava objavu teksta koji ne mogu biti proizvod zaključka novinara ili urednika nego su podaci navedeni u dokumentaciji koju su imali tijekom istraživanja. da li su imali na uvidu potvrdu proizvođača o godini proizvodnje te drobilice konkretno se nije mogao sjetiti jer kao urednik radi na uređivanju tekstova koji se kasnije uspoređuju sa svom relevantnom dokumentacijom, a ako je tako nešto navedeno onda je postojala i dokumentacija. Na pitanje budući je nesporno tužitelj u demantiju priložio potvrdu proizvođača o godini proizvodnje te drobilice i istu dostavio da li je novinarska kuća po pravilima novinarske struke dužna izvršiti ispravku svog teksta ili objavu dostavljenih dokumenata odgovorio je ukoliko demantij ne sadrži dijelove teksta odnosno ako u demantiju nisu navedeni dijelovi teksta koji nisu točno interpretirani, da ne mogu znati šta se konkretno dopisom odnosno demantira jer sve navedeno tužitelji su imali priliku dostaviti i prije dostave teksta.

O dijelu teksta da je koncernu Elektroprivreda BiH tužitelj pokušao „podvaliti“ određene strojeve

Nije se mogao sjetiti konkretne dokumentacije jer kao urednik radi na uređenju teksta gdje se svi navodi teksta uspoređuju s dokumentacijom pa ukoliko dokumentacija i svjedočenje aktera bilo kakve situacije ukazuju na neki postupak koji se može nazvati podvalom, novinar je slobodan u kolokvijalnom jeziku da to tako i navede. Tekst

„Lagerovanje koncesija“ termin „pogodovanje“ izvedeno je iz niza dokumenata koji mogu ukazati na takvu pojavu

Trećetužena saslušana kao parnična stranka izjavila je da je autor ovih tekstova koji su predmet tužbe i da se u istima ne navode riječi kao što su kriminalci, prevaranti i lopovi kao što je naveo tužitelj. U teksta „Lagerova roba s greškom“, izjasnila se da u vezi drobilice kamena Tesab i privrednog društva Paloč odnosno na osnovu sudske dokumentacije iz parničnog predmeta koji se vodi na Općinskom sudu u Sarajevu, po tužbi firme Paloč iz Uskoplja protiv Lagera i UniCredit leasing, a koji je pratila od samog početka ,gdje je slušala svjedočenja i parničnih stranaka i svjedoka, imala uvid u nalaze vještaka strojarske struke, ekonomske struke, a išli su i na lice mjesta i vidjeli spornu mašinu.

Vezano za dio teksta koji se odnosi na isporuku mašine rudniku mrkog uglja Đurđevik i Elektroprivredi BiH, i taj dio teksta kao i ostali se odnosi na dokumentaciju koju CIN posjeduje a to je tenderska dokumentacija za nabavu mašine a i obavili su razgovor s direktorom rudnika ,bili na lice mjesta i snimili sporni bager, za elektroprivredu BiH, i taj dio teksta su preuzeli iz dokumentacije Ureda za razmatranje žalbi, javnih nabavki koje provodi Elektroprivreda a najvećim dijelom iz ureda za razmatranje žalbi što je sve vezano za nabavku bagera u rudnicima a koje je provodila elektroprivreda BiH.

Vezano za tekst o Rudniku uglja Kreka rukovodili su se u dijelu teksta koji su preuzeli iz tenderske dokumentacije ali i iz tužbe i odgovora na tužbu iz predmeta između Elektroprivrede koja zastupa rudnike Kreka i Firme Lager iz Posušja. Kroz istraživanje su vidjeli da je firma Lager koncesiju za rudnik kamena Osoje dobila iako je Rudarski inspektor zabranio izvođenje radova, bez adekvatnog istraživanja su dobili koncesiju za eksploataciju kamena. Također rudnik Bosiljna odnosno koncesiju za eksploataciju rude na području Bosiljna u Posušju dobili su, a ne plaćaju koncesione naknade kako je dogovoreno i treće, u USK dobili su koncesiju nakon samoinicijativne ponude bez raspisanog natječaja, po umanjenim koncesionim naknadama dakle na osnovu barem te 3 stvari su vidjeli da je Lageru pogodovano prilikom dodjele koncesije. Do tih podataka su došli na osnovu relevantne dokumentacije koju su tražili sukladno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, i tu dokumentaciju su provjerili s inspektorima i pravobraniteljima koji su im o tome svjedočili. Prilikom sačinjenja ova dva teksta pokušali stupiti u kontakt firme Lager, Milenom Bašić i Draganom Stipić.

Jednom od direktora u Lageru bilo je poznato da CIN radi istraživanje i to iz više izvora, jer su prisutni na suđenjima koja su se ticali određenih poslova u firmi Lager, dakle samim prisustvom bilo im je poznato da prate njihovo poslovanje, bili s prisutni i u Tuzli kada je Milenko Bašić pozvan u Kantonalno tužiteljstvo zbog istraživanja koja se provode u pogledu kupovine mašina u rudnicima Kreka i Đurđevik, uz sve to više puta je kontaktirala Dragana Stipića i on nju , jednom je imala poziv nakon što je snimala stanovnike područja Osoje u Posušju i poziv da dođe u Lager da njih pita ono što je zanima i dakle nije to bio period od par dana već su to istraživanje provodili mjesecima. Išli su u firmu Lager da razgovaraju s nekim od ovlaštenih i to ona i snimatelj Dženad Dreković i tražili razgovor s Milenom Bašićem, vlasnikom, kratko su razgovarali s jednim od direktora, i rečeno da im je da je Milenko Bašić otišao na neku sahranu. Napustili su objekat i odlučili snimiti kadrove firme, u tom trenutku na prozoru se pojavio Milenko Bašić, kojeg poznaje, jer ga je više puta vidjela, a kratko prije su rekli

da je na sahrani i neka djevojka je bila s njim na prozoru, .Zatim je iz Lagera izašao gosp. Branko i druge osobe koje ne poznaje, tražili su da prestanu snimati, da izbrišu ono što su snimili, da će nam pozvati policiju. Branko je stavio ruku na kameru, intervju nisu dobili ali su nastojali i dalje da uvrste mišljenje i stavove firme Lager, kontaktirali su odvjetnika firme i uvrstili i njihove stavove i mišljenje o poslovima o kojima su pisali. Punomoćnik tužitelja postavlja pitanja trećetuženoj a obzirom da je u tekstu korišten naziv „Lagerova roba s greškom“ te obzirom da su pratili postupak koji se vodi pred Općinskim sudom u Sarajevu je li joj poznato je li taj postupak pravomoćno okončan osvrćući se na odgovor o okolnosti nepravomoćnosti iz te presude smatra li da je ispravno konstatirati da je isporučena roba, roba s greškom odgovorila je da je gospodin Branko govorio o greškama koje su se pojavljivale. Novinar ima pravo da piše o stvarima u kojima nije donesena pravomoćna presuda, a greška je rezultat činjenice da su se na mašinama pojavljivale stalno greške koje je Lager morao otklanjati a o kojima je i gosp. Branko govorio. U svezi korištene sintagme „Pokušaj podvale“ navela je da je firma Lager prepravljala originalne kataloge, dakle kada rudnik traži određenu mašinu i firme dostavljaju kataloge za mašinu koju će dostaviti jedino je firma Lager stavljala da neće biti ta korpa nego druga, jedino je lager to radio.

Na pitanje vezano za dio teksta u kojem spominje pogodovanje, da odgovori postoji neki pisani dokument na osnovu kojeg su utvrdili da se radilo o pogodovanju i jesu li eventualno uspoređivali odobrene koncesijske naknade u Lageru i u drugim dijelovima FBiH. Tadašnji ministar gospodarstva USK Vid Šantić je direktno rekao da su u tom kantonu izmijenili koncesijske naknade na zahtjev Lagera, to im je bio uvjet da bi krenuli u posao iskopavanja uglja u Sanskom Mostu u Kamengradu što je direktna pogodnost koju su oni ostvarili, što se tiče drugog dijela pitanja, poređenje koncesionih naknada između drugih kantona nije relevantno jer svaki kanton propisuje svoje koncesione naknade. Primjera radi ni Lager ne plaća istu koncesionu naknadu za Osoje i za Bosiljnu a unutar istog kantona su, odnosno nije im određena ista naknada.

Svjedok Dženat Dreković prilikom ispitivanja izjavio je da je 01.09.2022. godine bio u krugu privrednog društva Lager d.o.o. na poziv ljudi iz Lagera, kolegica ga je obavijestila da su pozvani na razgovor, išao kako snimatelj, ušli su u prostorije Lagera, dočekao ih je neki gospodin, čekali su da se desi intervju koji bi trebalo eventualno snimiti ali nije došlo do nikakvog intervjua i tražili su gosp. Bašić da razgovaraju s njim na što im je rečeno da nije tu da je na nekoj sahrani. Nakon nekog neformalnog razgovora brzo su izašli iz Firme da bi se na prozoru Bašić pojavio, znači da je bio u firmi ali nije dao intervju. Zatim je otišao preko puta da snimi firmu jer mu je trebalo par ilustracija da od firme Lager imaju, i ubrzo je prisutni gospodin prišao s telefonom, a drugom rukom je uhvatio kameru i rekao da će zvati policiju nakon čega je rekao da bi to bilo dobro da uradi nakon toga je spakirao kameru i to je bilo to.

Na pitanje punomoćnika tužitelja od koga su bili pozvani u firmu Lager odgovorio je da ne zna ne sjeća se niti to treba znati, s obzirom da opslužuje više novinara, kojim je tehnička podrška a ne netko tko sudjeluje u intervjuima. Izvršen je uvid u Videosnimak verbalnog i fizičkog napada na III-tuženu i fotografa Dženata Drekovića ispred privrednog društva „Lager“ doo Posušje od 01.09.2020. godine
Nakon provedenog dokaznog postupka, cijeneći sve izvedene dokaze savjesno i brižljivo kako pojedinačno, tako i sve dokaze u međusobnoj svezi, sukladno odredbi članka 8.

-da za koncesioni ugovor za eksploataciju uglja na period od 30 godina u Kamengradu kod Sanskog Mosta, nije ispunio obećanje koje je dao tokom pregovora o investiciji, kao i da je u Republici Hrvatskoj pokrenuta istraga protiv vlasnika Lagera d.o.o. Milenka Bašića i Dragana Stipića zbog sumnji u davanje mita, kako bi usprkos neispunjavanju svih uvjeta osigurali da dobiju potrebne dozvole za rad;

- Da tuženik tvrdi da je Vlada Unsko-sanskog kantona dana 08.10.2015.godine donijela odluku kojom odobrava pokretanje postupka dodjele koncesije putem samoinicijativne ponude za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu „Zlauše-Fajtovci-G.Kamengrad“, općina Sanski Most, privrednom društvu „Lager“ d.o.o., te da je Komisija za koncesije Unsko-sanskog kantona donijela rješenje kojim ovlašćuje Ministarstvo poljoprivrede Unsko – sanskog kantona za vođenje pregovora sa ponuđačem „Lager“ d.o.o. Posušje sa ciljem dodjele predmetne koncesije te je dana 27.10.2015.godine društvo Lager d.o.o. sa Ministarstvom privrede Unsko-sanskog kantona zaključilo ugovor o koncesiji za eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu „Zlauše-Fajtovci-G.Kamengrad“ u općini Sanski Most kojim su regulirali međusobna prava i obveze između ostalog visinu naknade za koncesiju, s tim da je ugovoreno da Koncesionar Lager d.o.o. uplati akontativno iznos od 500.000,00 KM u roku od 8 dana, te da je isti dan Vlada Unsko-sanskog kantona donijela Odluku o dodjeli koncesije za eksploataciju mrkog uglja; i da je Općinsko vijeće Općine Sanski Most dana 12.06.2015.godine donijelo Odluku o davanju suglasnosti Kantonalnom ministarstvu privrede za dodjelu koncesije privrednom društvu „Lager“ d.o.o. Posušje za eksploataciju mineralne sirovine-mrkog uglja na ležištu „Zlauše“ Kamengrad, Sanski Most,

-Da je, dana 25.09.2015.godine u Službenom glasniku US kantona objavljena Odluka o izmjenama i dopunama Dokumenta o politici dodjele koncesija kojom su izmijenjene visine naknada za mineralne sirovine pa je npr. naknada za iskopanu količinu dolomita 0,60 KM/m³, a za mrki ugalj 0,80 KM/t;

-Da je presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 17 0 Ps 047132 21 Pž 4 od 14.01.2021.godine potvrđena prvostupanjska presuda Općinskog suda u Bihaću u dijelu u kojem je tuženik Rudnik mrkog uglja „Kamengrad“ d.d. Sanski Most obavezan tužitelju Lager d.o.o. Posušje platiti dug u iznosu od 8.098.634,84 KM (sa zakonskim zateznom kamatama i troškovima postupka);

-Da je od strane Uprave za indirektno oporezivanje, vršena kontrola društva Lager d.o.o. vezano za neizravne poreze – kontrola nabavke i potrošnje dizel goriva na koji nije plaćena cestarina za 2020.godinu te da nije utvrđen osnov za pokretanje prekršajnog postupka;

Nakon provedenog dokaznog postupka, cijeneći sve izvedene dokaze savjesno i brižljivo kako pojedinačno, tako i sve dokaze u međusobnoj svezi, sukladno odredbi članka 8. Zakona o parničnom postupku FBiH (Sl.novine FBiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15- dalje ZPP), sud je kao u izraci presude odlučio iz slijedećih razloga.

Nesporno je među strankama da tuženi objavio članke koji su predmet tužbenog zahtjeva, ali sporno je da li isti imaju elemente klevete i da li postoji namjera tuženih da prenošenjem informacije-izražavanja naruše ugled i čast tužitelja.

Zakona o parničnom postupku FBiH (Sl.novine FBiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15-dalje ZPP), sud je kao u izraci presude odlučio iz slijedećih razloga.

Predmet tužbenog zahtjeva je naknada štete zbog kleveta učinjene objavom na web portalu tuženika (www.cin.ba) dana 31.03.2020 g i 05.04.2020 god strane drugotuženika kao glavnog urednika i trećetužene kao autora koji su odgovorni za klevetu članaka „Lagerovanje koncesuja „ i „Lagerova roba sa greškom“ što nije sporno među parničnim strankama .

Iz izvedenih dokaza koji nisu argumentirano osporeni od bitnog proizilazi :

Nesporno je dakle među strankama da su objavljeni svi tekstovi ,opisani u tužbenom zahtjevu što je nedvojbeno utvrđeno iz kako odgovora na tužbu tako i iskazia saslušanih parničnih stranaka Sporno je da li objave imaju elemente klevete i da li postoji namjera tuženih da prenošenjem informacije-izražavanja naruše poslovni ugled i čast tužitelja .:

- da se u tekstu Lagerova roba s greškom” od 05.04.2021. godine se navodi: “Ovaj gospodarstvenik je platio novi stroj, ali mu je dobavljač “Lager” iz Posušja isporučio drobilicu sastavljenu od starih dijelova koja se brzo počela kvariti. Tada je umjesto nove “Tesabove” drobilice kamena, vrijedne skoro 800.000,00 KM, dobio mašinu sastavljenu od starih dijelova koja se počela kvariti petnaestak dana kasnije.

-da je “Lager” sličnu stvar uradio i u Rudniku mrkog uglja “Đurđevik”, tako što mu za tri milijuna maraka prodao bager sa zamijenjenim motorom te je i “Elektroprivredi Bosne i Hercegovine” (EPBiH) u najmanje tri navrata nudio neodgovarajuće strojeve.

- da je stav tužitelja nedokazanost i nedosljednost tuženika u dokumentaciji ili karakteristikama pojedinih strojeva, navodeći da je izvršena modifikacija istih, i to od strane certificirane tvrtke HELB koja takve poslove radi u cijeloj Europi, a kada se radi o bageru na elektro pogon koji se ne proizvodi serijski, već se isključivo radi po narudžbi za svakog pa je tekst intoniran pretjerano i senzacionalistički i nema svoju osnovu u stvarnosti, tako da su tuženici narušili poslovni ugled i komercijalne interese tužitelja, tim više što je u ovom postupku dokazano da ne postoje odluke mjerodavnih tijela ili drugi materijalni dokazi koji bi potkrijepili navode tuženika iz spornih tekstova.

-da je (Centar za istraživačko novinarstvo) objavio tekst pod nazivom „Lagerovanje koncesija“ u kojem govori o firmi Lager d.o.o. u negativnom kontekstu pa se piše da je pogodovanjem vlasti dobila koncesiju za eksploataciju prirodnih dobara u BiH, da je dobila ugovore iako nije ispunila uvjete ili prethodne obveze, da ne plaća redovno koncesijske naknade, da su nezakonito tražili izmjenu ugovora vezano za koncesiju za istraživanje kamena u Bosiljni kod Posušja (što im nije odobreno), da su na kamenolomu u Posuškom mjestu Osoje kopali bez dozvole za rad, da su mještani naselja Osoje pokrenuli sudske sporove kojima su, pored ostalog, poništili okolišnu dozvolu koju je Lager dobio za kamenolom, da je Lager d.o.o., usprkos upozorenjima Pravobraniteljstva u 10-om mjesecu 2015.godine i rudarskog inspektora dobio koncesiju

-da tužitelj navodi kako nije došlo ni do kakvog pogodovanja te da čak nikada nije ni dobio konačnu eksploatacijsku dozvolu, na lokalitetu Osoje, i to zbog (ne) rada nadležnih tijela pa stoga nije morao niti naknade plaćati, a glede kamenoloma Bosiljna, tužitelj stiće kako uslijed nametnutih sudskih postupaka, sporosti rada nadležnih tijela te fizičke nemogućnosti pristupa lokalitetu nije mogao započeti sa eksploatacijom.

Kleveta u smislu odredbe čl. 4. st. 1. toč. d) Zakon o zaštiti od klevete Federacije Bosne i Hercegovine (Sl.novine F BiH broj 59/2002, 19/2003 i 73/2005 - ZZK F BiH) podrazumijeva radnju nanošenja štete ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošanjem izražavanja neistinitih činjenica identificiranjem tog fizičkog ili pravnog lica trećem licu.

U smislu čl. 6. st. 1. do 5. ZZK F BiH za klevetu je odgovorno svako lice koje prouzrokuje štetu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošanjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući to pravno odnosno fizičko lice trećem licu. Za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja odgovorni su autor, odgovorni urednik, izdavač, kao i lice koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem tog izražavanja. Ova lica odgovorna su za štetu ako su namjerno ili iz nepažnje iznijela ili pronijela izražavanje neistinite činjenice. Kada se izražavanje neistinite činjenice odnosi na pitanja od političkog ili javnog interesa, štetnik je odgovoran za štetu izazvanu iznošenjem ili pronošanjem tog izražavanja ako je znao da je izražavanje neistinito ili je nepažnjom zanemario neistinitost izražavanja.

Tuženik pod 1 Centar za istraživačko novinarstvo je izdavač u smislu citirane odredbe čl.6.st.2. ZZK F BiH, tuženici pod 2 Aladin Abdagić je odgovorni urednik, a tužena pod 3 Renata Radić Nikić je autorica spornog teksta, što nije sporno među partijskim strankama, pa bi oni, sukladno odredbama čl.6.st.2. bili odgovorni za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja, a kako se u konkretnom slučaju izražavanje odnosno pronošnje izražavanja odnosi na pitanja od javnog interesa, to su isti odgovorni za štetu ako su znali da je izražavanje neistinito ili su nepažnjom zanemarili neistinitost izražavanja.

Prema odredbi čl. 7. ZZK F BiH ne postoji odgovornost za klevetu ako je izražavanjem izneseno mišljenje ili ako je to izražavanje u suštini istinito, a netočno samo u nebitnim elementima, ako je štetnik po zakonu obavezan da iznosi ili pronosi izražavanje ili je iznosio, odnosno pronosio izražavanje u toku zakonodavnog, sudskog ili upravnog postupka, ako je iznošenje, odnosno prenošenje izražavanja bilo razumno, pri čemu sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja a naročito način, oblik i vrijeme iznošenja ili pronošnja izražavanja, prirodu i stupanj prouzrokovane štete, dobronamjernost i pridržavanje štetnika opće prihvaćenih profesionalnih standarda, pristanak oštećenog, vjerojatnost nastanka štete i u slučaju da izražavanje nije izneseno ili proneseno, činjenicu da li izražavanje predstavlja objektivnu i točnu informaciju o izražavanju drugih lica, te da li se odnosi na pitanja iz privatnog života oštećenog ili na pitanja od političkog ili javnog značaja.

U smislu odredbi čl. 6. ZZK F BiH kleveta se sastoji od izjava koje sadrže neistinite činjenične tvrdnje tj. tvrdnje da neka činjenica postoji iako ona ne postoji, a takva izjava s obzirom na svoj sadržaj i okolnosti pod kojima je dana može škoditi časti i ugledu lica na koje se odnosi. Pojam činjenične tvrdnje je bitno obilježje klevete. Činjenična tvrdnja je ono čija se istinitost odnosno neistinitost može dokazati i uglavnom za svakoga prihvatljivo utvrditi. Stoga je bitno u svakom konkretnom slučaju ocijeniti, da li se radi o okolnosti koja se javlja u stvarnosti i čije se postojanje odnosno nepostojanje može objektivno utvrditi, ili je u pitanju opći sud o vrijednosti, odnosno uopćena subjektivna ocjena, zaključak ili mišljenje o drugoj osobi, o čemu mogu da postoje različita shvaćanja, pa stoga utvrđenje istinitosti odnosno neistinitosti sadržaja takve izjave nije moguće.

Iskazima tuženih i svjedoka sud je poklonio vjeru u dijelu u kojem su isti suglasni i potkrijepljeni materijalnim dokazima, a iz istih se može zaključiti da i tuženi i svjedok u svojim iskazima u biti potvrđuju da su većinu činjenica iz teksta koje tužitelj smatra klevetom (protiv društva Lager d.o.o., se vode istrage o lošoj kvaliteti uglja iz rudnika Kamengrad koncesiju za kopanje kojeg ima tužitelj, o krivnje tužitelja za zagađenje rijeke Blihe), koncesiji u Osoju i kamenolom Bosiljna informacije dobile iz dokumentacije nadležnih tijela ili od laika – mještana mjesta, rudarske inspekcije, mišljenja pravobranitelja Kamengrad koji su davali intervju za reportažu „Rudnik Kamengrad – Zagađenje rijeke Blihe i okolnih sela“ u kojima su iznosili tvrdnje o lošoj kvaliteti uglja, zagađenju rijeke Blihe i zagađenju zraka ali da ne postoji pravomoćna osuđujuća presuda ,

Iz dokaza u spisu (odluke nadležnih tijela) nesporno proističe da je tužitelj imao pravnu osnovu za dobivanje koncesije za eksploataciju mrkog ugljena na lokalitetu „Zlauše-Fajtovci“ Kamengrad u općini Sanski Most, te da u isto vrijeme nema zvanične potvrde da je onečišćenje rijeke Blihe u općini Sanski Most prouzročeno radnjama tužitelja, to su neutemeljeni navodi prema kojima je tuženi prenio istiniti tekst i pri tome je imao samo namjeru prenijeti informaciju od javnog značaja, a koja se odnosi na dodjelu koncesija i zagađenje rijeke Blihe u kojima je učestvovao tužitelj

Nadalje tužitelj i tuženi različito gledaju na jedno te isto činjenično stanje, gdje tužitelj ističe kako je svaka njegova radnja poduzeta u okvirima zakona, a da ga tuženi, neutemeljeno, žele prikazati u javnosti kao koruptivno društvo koje ima pomoć nadležnih vlasti, a tuženi, s druge strane, tvrde kako je bilo mnogo propusta i nezakonitih postupanja tužitelja, ističući kako su u svojim tekstovima stanje prikazali objektivno te isto potkrijepili mnogobrojnim dokazima.

Neosnovano se tuženi poziva na javni interes kao faktor protiv ograničenja slobode izražavanja, kad god se razmatra je li takvo ograničenje „nužno u demokratskom društvu“, te konstantno naglašava važnost uloge medija kao „psa čuvara demokracije kao i navod da j Lager privredno društvo koje posluje „sa državom“. te da je izvještavanje o poslovanju tužitelja nužno i neophodno, te je značajno za javni interes.

Tuženi navodeći da je članak Đurđevik“ napisan nakon posjete rudniku , gdje je obavljen razgovor sa direktorom Jasminom Rahimićem a istraženo i da Kantonalno tužiteljstvo vodi istragu u svezi prodaje predmetne mašine rudniku i da su joj sve prednje navedene informacije kao profesionalcu poslužile da na web stranici prvo-tuženika plasira sporni članak u kome je navedeno da su prepravljani katalozi, dopisivani podaci o strojevima koji nisu u originalnoj ponudi, sve kako bi odgovorili na uvjete tendera, ističe se da ni to nisu klevetnički navodi kako to tužitelj opisuje u tužbi, budući su tuženi preuzeli i objavili službene i javno dostupne dokumentacije Ureda za razmatranje Žalbi BiH i tenderske dokumentacije što bi predstavljalo kazneno djelo a o čemu nema pravomoćne kaznene presude koja bi eventualno bila jedini relevantan dokaz .

Isto tako i po mišljenju suda korištenje termina “pogodovanje“ koji tuženi koriste jasno da javnost može navesti na zaključke o činjenju kaznenih djela tužitelja pa se tuženi neosnovano pozivaju da nigdje nisu koristile takve izraze kojim a bi se tužitelj oklevetao.. Neosnovani sud cijeni obrazloženje tuženika u odgovoru na tužbu kako taj termin koriste zbog metodološkog pristupa sačinjavanju predmetnog teksta i upravo su istraživačkim novinarstvom došli su do informacije da je u određenim postupcima oko

odjele koncesije dolazilo do mijenjanja ili umanjenja koncesijskih naknada i sličnih postupaka.

Citirajući navode teksta „Nelegalan iskop u Osoju“ i „Pravobranitelj protiv ugovora“ kao i rudarski inspektor kao i isticanje da nije u člancima iznesen neistinit sadržaj, jer je korištena službena dokumentacija iz javnih institucija, a izvršene su i dodatne provjere kod činjenice da je u svezi konkretnog predmeta vođen kazneni postupak protiv tadašnjeg ministra gospodarstva Ivana Topića i odgovorne osobe društva „Lager doo Dubravke Bašić“ i da su pravomoćnom odlukom oslobođeni odgovornosti.

Vezano za drobilice kamena Tesab i privrednog društva Paloč u kojima je po navodima tuženika objava bila na osnovu sudske dokumentacije iz parničnog predmeta koji se vodi na Općinskom sudu u Sarajevu, po tužbi firme Paloč iz Uskoplja protiv Lagera i UniCredit leasing, a koji je praćen od samog početka gdje je slušala svjedočenja i parničnih stranaka i svjedoka, imala uvid u nalaze vještaka strojarske struke, ekonomske struke, a išli su i na lice mjesta i vidjeli spornu mašinu a budući nije pravomoćnom odlukom utvrđena odgovornost Lagera doo može se reći da se radi o prejudiciranju stvari što je nedopustivo. .

Nakon ocjene izvedenih dokaza, sud je stanovišta da se izvještavanje tuženog u spornim člancima ne može smatrati objektivnim izvještavanjem, već da je tuženi iznio klevete u skladu sa članom 4. stav 1. točka ZZK F BiH. U konkretnom slučaju je utvrđeno da je tuženi objavio sadržaje kojima nije dokazao da se radi o istinitim činjenicama.

Sadržaj iznesenih informacija u kojima se tužitelja prikazuje kao gospodarsko društvo koje je pod istragom radi davanja mita, koje loše i neprofesionalno obavlja svoju djelatnost (iskapanja uglje) na način da iskopava ugalj upitne kvalitete koji je „jedna vrsta blata, ugalj koji nema svoje vrijednosti“, da iskop vrši sporo (za 5 godina iskopala tek 180 hiljada tona uglja), da je njegovom krivnjom došlo do zagađenja rijeke Blihe i zraka na lokaciji na kojoj se nalazi rudnik Kamengrad (koncesiju za kopanje rude u kojem ima tužitelj), te mu pored svih tih „činjenica“ javno poduzeće Elektroprivreda dodjeljuje ugovor za nabavku uglja velike vrijednosti iako raspolažu sa 7 svojih rudnika , bio je takav da predstavljaju napad na tužitelja, koji je prikazan u negativnom kontekstu, obilježavajući ga kao gospodarsko društvo koje je pod istragom USKOKA radi davanja mita, te koje i pored činjenice da loše i neprofesionalno obavlja svoju djelatnost dobiva poslove velike vrijednosti, što upućuje da zaključak da se istom pogođuje, što vrijeđa ugled tužitelja. Što je sve prema ocjeni suda a temeljem izvedenih dokaza ne ukazuju na istinitost tvrdnji iz spornih članka. zbog čega izjave, po nalaženju ovog suda, imaju klevetnički karakter, jer je tuženik mogao izraziti svoju kritiku na drugačiji prihvatljiviji način , i tako doprinijeti javnoj diskusiji o dodjeli ugovora tužitelju - društvu Lager d.o.o. Posušje od strane Javnog poduzeća Elektroprivreda BiH, Kamenoloma Bosiljna ,Osoje i bez upotrebe navedenih neistinitih činjenica i korištenih termina.

Pravo na slobodu izražavanja je vrlo široko, ali ovo značajno pravo nije neograničeno. Svakako da je potrebno osigurati visok stupanj zaštite slobode izražavanja za štampane i druge medije kako bi se omogućila kritika kao jedan od uvjeta postojanja demokratije. U tom smislu dopuštena je ne samo oštra, nego i gruba kritika, a i tzv. „obojeni izrazi“, koji privlače pažnju čitatelja o materiji koja je predmet rasprave ili stava. No, ovo nikako ne znači anarhiju i ovlaštenja medija da se bezobzirno obrušavaju na čast i ugled neke osobe, te da neprovjereno objavljuju neistinite činjenice.

Objavom spornog teksta tuženi su, trećim licima, načinom izražavanja o tužitelju istog identificirali, kao pravnu osobu koja se u svom poslovanju služi radnjama koja čine obilježja kaznenih djela premda nisu izričito upotrebljavali tu riječ, ili u najmanju ruku prekršaja, iznoseći neproverene i netočne informacije, samim prikazivanjem tužitelja u negativnom kontekstu, što predstavlja napad na njegov ugled. Prema navedenom, sud je stanovišta da je tuženi spornim člancima prekoračio granice koje su zaštićene odredbom člana 10. EKLJP, kojima je propisano da svako ima pravo na slobodu izražavanja, ali da ostvarivanje ovih sloboda, budući da uključuje obaveze i odgovornosti, može podlijegati određenim uvjetima ili ograničenjima koja su u demokratskom društvu neophodna, pored ostalog, i radi zaštite ugleda i prava drugih.

Nisu ispunjeni uvjeti iz čl.7.st.1. ZZK F BiH kojim je propisano u kojim slučajevima ne postoji odgovornost za klevetu, na koju se odredbu pozivaju tuženici, sve iz naprijed navedenih razloga.

Naknada neimovinske štete zbog klevete ne predstavlja naknadu u pravom smislu te riječi jer se njome ne postiže uspostavljanje onakvog stanja koje je postojalo prije nastanka štete, niti je to moguće, već se pruža obeštećenje za sekundarne posljedice štete u vidu ublažavanja posljedica koje su povredom izazvane.

U pogledu načina utvrđivanja visine štete kao sankcije koja predstavlja miješanje u slobodu izražavanja, Ustavni sud je u svojoj odluci AP-3222/12 od 12.01.2016. godine istakao da je odmjeravanje novčane naknade nematerijalne štete vrlo delikatan i složen postupak s obzirom na veoma različitu moralno-psihičku konstituciju svakog pojedinca i sve ostale okolnosti pod kojima se dogodila šteta koja je za posljedicu imala povredu nematerijalnih dobara oštećenog. U svakom pojedinačnom slučaju, ne postoji "lista dokaza" na osnovu kojih bi domaći sudovi procjenjivali koja bi sankcija predstavljala miješanje koje je proporcionalno cilju koji se želi postići, niti se može očekivati izvođenje dokaza kojim bi se na egzaktan način utvrdio "intenzitet i trajanje" nastale nematerijalne štete. Stoga, sudovi nisu ograničeni posebnim formalnim dokaznim sredstvima, naročito ne izvođenjem dokaza vještačenjem u pravcu utvrđivanja "jačine i trajanja duševnih boli". Dakle, prilikom odmjeravanja sankcije, redovni sudovi uzimaju u obzir niz faktora značajnih za konkretni predmet i na osnovu slobodne procjene utvrđuju relevantne okolnosti svakog konkretnog slučaja, pri čemu ne smije izostati prihvatljiva analiza relevantnih načela.

Prema odredbi čl. 10. ZZK F BiH obeštećenje treba da bude razmjerno sa nanesenom štetom ugledu oštećenog i određuje se isključivo radi naknade štete. Prilikom određivanja obeštećenja sud je dužan da cijeni sve okolnosti slučaja, a naročito sve mjere koje je poduzeo štetnik radi ublažavanja štete, kao što su: objavljivanje ispravke i opozivanje izražavanja neistinite činjenice ili izvinjenje; činjenicu da je štetnik stekao novčanu korist iznošenjem ili pronošanjem tog izražavanja, kao i činjenicu da li bi iznos dodijeljene štete mogao dovesti do velikih materijalnih poteškoća ili stečaja štetnika.

U okolnostima konkretnog slučaja, imajući u vidu da je tužitelj spornim tekstom okarakteriziran kao pravna osoba koja, u najblažem slučaju, loše i neprofesionalno obavlja svoj posao, zagađuje životnu sredinu i sl. , kojemu se pogoduje pri dobivanju poslova, dovoljno govori o činjenici da je povrijeđen ugled tužitelja, koji je gospodarsko društvo sa dugogodišnjim poslovanjem, a kojima se ovakvim tekstom zasigurno otežano poslovanje. Tuženi s druge strane nije objavio demant tužitelja, pravdajući to činjenicom kako nije izričito navedeno koji dio teksta tužitelj ocjenjuje kao klevetnički

Odredbom čl. 127. ZPP F BiH je propisano da ako se utvrdi da stranci pripada pravo na naknadu štete, na novčani iznos ili na zamjenjive stvari, ali se točna visina iznosa, odnosno količina stvari ne može utvrditi ili bi se mogla utvrditi samo s nerazmjernim teškoćama, sud će o tome odlučiti prema svojoj ocjeni.

Odlučujući o visini naknade sud je slobodnom procjenom, temeljem čl. 127. ZPP – a F BiH, uz primjenu odredbi čl.10. ZKK F BiH, na ime naknade štete dosudio tužitelju novčani iznos od 4.000,00 KM, vodeći računa da je dosuđena naknada proporcionalna prouzrokovanoj šteti, odnosno da odgovara značaju povrijeđenog dobra i specifičnostima konkretnog slučaja. Pri odmjeravanju visine naknade sud je posebno cijenio da je tužitelj gospodarsko društvo koje uživa pravo na zaštitu svog ugleda, da tuženi nije objavio demant ali sa svojim malicioznim naslovom, te da ni nakon 10 mjeseci od objave članaka isti nije uklonio, već je i dalje dostupan trećim licima.

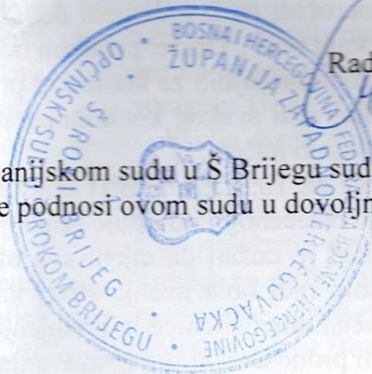
Slijedom navedenog, valjalo je tužbeni zahtjev tužitelja za naknadu štete zbog učinjene klevete u iznosu od 4.000,00 KM, kao i za naganje tuženiku da objavi uvod i izreke ove presude, nakon njene pravomoćnosti, na istom mjestu i položaju na kojem je objavljen sporni tekst, te uklanjanje spornog članka usvojiti

U pogledu odluke o kamatama sud je tužitelju dosudio zakonske zatezne počev od dana podnošenja tužbe, tj. 16.11.2022. godine, pa do isplate, a shodno odredbi člana 324. ZOO-a, u vezi sa članom 277. ZOO-a.

Odluka o troškovima postupka temelji se na odredbama čl. 383, čl. 386 st. 1., čl. 387. i 396. ZPP-a. Sud je tužitelju priznao troškove sastava tužbe i zastupanja na pripremnom ročištu u iznosu od po 240.00 KM zastupanja na odgođenom pripremnom ročištu 120.00 KM i ročištu za glavnu raspravu u iznosu 240.00 KM, putne troškove u ukupnom iznosu od 152.00 KM pristojbe na tužbu i odluku iznose od po 100 KM što daje iznos dosuđenih troškova.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ove presude može se izjaviti žalba Županijskom sudu u Š Brijegu sudu u u roku od 30 dana od dana donošenja. Žalba se podnosi ovom sudu u dovoljnom broju primjeraka za Sud i protivnu stranku.

Sudac
Radmila Mandić

Mandić